

KANTOOR ROTTERDAM
OUDEHOOFDPLEIN 4 – 3011TM

T +31 (0)10 269 99 09
F +31 (0)10 269 99 00
E JANSSEN@CLEERDIN-HAMER.NL

Raad voor Rechtsbijstand
T.a.v de Algemeen Directeur
Dhr. mr. drs. J.H. Gerritsen
Postbus 70503
5201 CD 's-Hertogenbosch

Per post en per mail

INZAKE : Staking verdedigingswerkzaamheden
bij uitblijven vergoeding

Rotterdam, 15 januari 2019

Geachte heer Gerritsen,

Meer dan een jaar geleden zond ik de Raad een uitgebreide mail waarin ik mijn zorgen over de ontwikkelingen op het gebied van de gefinancierde rechtsbijstand heb voorgelegd. Aanleiding was een zogenoemde steekproef waarbij een aantal van onze zaken was beoordeeld.

Onder andere in een ontnemingszaak was geoordeeld dat geen sprake was van een zogenoemde bewerkelijke zaak, wat betekent dat er geen hogere vergoeding wordt gegeven dan de forfaitaire hoeveelheid. Bij ontnemingszaken is dat een bedrag van driehonderd euro. In deze zaak werd de betrokkene door het Openbaar Ministerie in een dossier van vierhonderd pagina's aangeslagen voor een bedrag van ruim tweeënveertigduizend euro, was er een pleitnotitie geschreven van twaalf pagina's en had een zitting plaatsgehadt van meer dan anderhalf uur. De zaak was uitgebreid met de cliënt besproken. De advocaat had twintig uur besteed; door de weigering een extra vergoeding toe te kennen een uurtarief van vijftien euro per uur (bij toewijzing van het verzoek zou dat uurtarief zeventig euro zijn geweest).

In een andere zaak in diezelfde steekproef werd eveneens besloten dat er geen aanvullende vergoeding zou komen. In dit geval ging het om een verdenking van een woningoverval waarvoor de verdachte bij de meervoudige kamer van de rechtbank moest verschijnen. Hij ontkende iets met die overval te maken te hebben gehad. Hij had eerst een andere advocaat gehad die al elf uur aan de zaak had besteed. Ondanks het uitgebreide dossier, een geschreven pleitnota, meerdere bezoeken aan het Huis van bewaring en alle andere activiteiten die er aantoonbaar waren geweest en die resulteerden in een totale hoeveelheid van achtendertig uur bleef de Raad bij het forfaitaire bedrag van elfhonderd euro. Uiteindelijk uurtarief: negenentwintig euro per uur.

Ik heb vorig jaar ook al vooropgesteld dat wij de individuele medewerkers van de Raad niet zoveel kwalijk nemen. We worden vriendelijk te woord gestaan en ik heb de indruk dat bij een aantal of misschien wel het merendeel van de medewerkers de overtuiging bestaat dat het beleid vaak (heel) onredelijk uitpakt. De uittocht uit de sociale advocatuur die de laatste jaren op gang is gekomen en zorgwekkende vormen begint aan te nemen ontgaat hen niet.

In de mail van vorig jaar heb ik ook een groot aantal concrete vragen gesteld. Wat zouden wij als advocaten bijvoorbeeld moeten doen wanneer een verdachte niet verder kan of wil met zijn eerdere advocaat en om onze hulp vraagt? Weigeren uren te besteden aan de zaak? De omvang van de vergoeding die toch al ver onder de kostprijs blijft een beslissende rol laten spelen bij de inrichting van de werkzaamheden? De verdachte minder goede of zelfs helemaal geen rechtsbijstand geven omdat hij nu eenmaal de pech heeft het niet te hebben getroffen met zijn eerste advocaat?

Ook wanneer een verdachte van meet af aan door ons wordt bijgestaan we tegen het probleem aan dat zelfs wanneer niet wordt betwist dat er doelmatig is gewerkt en de gemaakte uren dus nodig zijn voor een goede verdediging, dit niet tot vergoeding leidt. Dat wordt ook gewoon onderkend: *“Het feit dat de forfaitaire grens bereikt wordt en de zaak nog loopt betekent niet dat er ook toestemming voor extra uren moet worden verleend”*. Oftewel: nadat er vierentwintig uren doelmatig zijn besteed voor een vergoeding van achthonderd euro én er aantoonbaar nog meer werkzaamheden moeten plaatsvinden om de zaak op een juiste manier af te ronden, wordt op voorhand medegedeeld dat voor die noodzakelijke werkzaamheden niets betaald zal worden. Ook dat riep vorig jaar al de nodige vragen op. Is de Raad van oordeel dat wanneer de forfaitaire grens bereikt is en de zaak nog loopt de verdediging dan maar moet doorwerken zonder dat daar enige vergoeding tegenover staat? Moeten wij met andere woorden niet alleen gratis werken maar er geld op toeleggen (dat is wat werken onder de kostprijs voor een ondernemer betekent) om een verdachte de rechtsbijstand te bieden die hij nodig heeft? Zouden rechters en officieren een strafzaak op een goede en zorgvuldige manier voortzetten wanneer zij weten dat zij voor elk uur dat zij daar aan besteden *extra* moeten betalen? Is goede rechtsbijstand aan verdachten alleen de verantwoordelijkheid van de advocaat?

Na enig aandringen is mij op al deze vragen telefonisch medegedeeld dat er van uw zijde geen antwoord zou komen. Intussen is het beleid niet veranderd en zelfs verder aangescherpt.

Het lijkt bijna een open deur maar het is natuurlijk niet normaal en zakelijk niet verantwoord dat je onder soms lastige omstandigheden werk moet verrichten, waar grote belangen op het spel kunnen staan en waar je kosten voor maakt, terwijl je niet betaald krijgt. Los daarvan leidt het gevoel van miskennis dat komt met de mededeling dat je niks gaat krijgen voor je bevlogen werk, onmiskenbaar tot een verlies van arbeidsvreugde van mij en van mijn advocaten. Zie ook die hierboven al genoemde uittocht.

Recent is opnieuw in een zaak van ons kantoor (de zaak B. kenmerk RvR: 3xxxxx) te kennen gegeven dat er geen extra uren zouden worden vergoed boven de al bestede 24 uren. Het betreft opnieuw een diefstal met geweld waarin een medeverdachte is veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar. Onze cliënt ontkent elke betrokkenheid met de zaak en is na veel inspanning van de advocaat inmiddels vrijgelaten uit zijn voorlopige hechtenis. Er staat dus veel op het spel. Er moeten nog allerlei onderzoekshandelingen plaatsvinden in de aanloop naar de zitting, er zal een pleitnotitie moeten worden geschreven die moet worden besproken met cliënt en dan moet de zitting zelf natuurlijk ook nog plaatshebben. Al die werkzaamheden zouden dus zonder vergoeding blijven terwijl de kosten doorlopen. Het uitgebreide bezwaar dat hiertegen werd gemaakt en dat bij de bezwaarcommissie is toegelicht is met uitsluitend algemene overwegingen afgewezen.

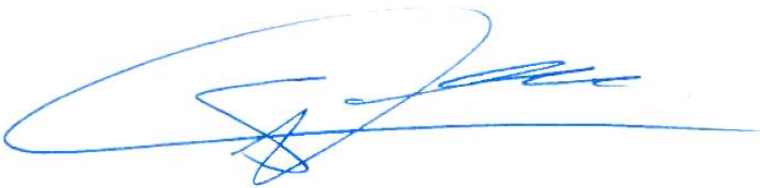
Het spijt me u te moeten mededelen dat de grens daarmee is bereikt. Wij zullen in deze laatste zaak Rechtbank, Openbaar Ministerie en cliënt laten weten dat de verdediging niet kan worden voortgezet. Ook in andere zaken zullen de advocaten van mijn kantoor en ikzelf vanaf dit moment geen werkzaamheden meer verrichten wanneer daar geen vergoeding tegenover staat. Ongetwijfeld zal dit in voorkomende gevallen gevolgen hebben voor lopende strafzaken en mogelijk zal het tot klachten leiden, maar dat is dan maar niet anders. Ik hoop en verwacht dat andere strafadvocaten, die natuurlijk tegen dezelfde problemen aanlopen, dit voorbeeld zullen volgen. Ik ben daarover in gesprek met de Rotterdamse balie en de Nederlandse Vereniging van Strafrechtsadvocaten.

De belangrijkste reden voor dit alles is niet mijn eigen inkomen. Het is de overtuiging dat als er niets verandert de wal het schip keert, dat het voor rechtzoekenden onmogelijk wordt zich van goede rechtsbijstand te voorzien en zich teweer te stellen tegen de overmacht die de Staat steeds vaker tegen zijn burgers in het geweer brengt. Je zou vanuit het perspectief van een overheid die zijn burgers in toenemende mate als tegenstanders lijkt te zien soms bijna denken dat het ze daar om te doen is (we herinneren ons allemaal de omineuze woorden van voormalig staatssecretaris Teeven), maar ik heb nog steeds de overtuiging dat dit in onze hoogwaardige rechtsstaat niet waar kán zijn.

Ik realiseer me heel goed dat u het beleid niet maakt maar uitvoert. Als instantie die zijn naam ontleent aan de zorg voor een goede rechtsbijstand van burgers die dat uit eigen zak nooit kunnen bekostigen heb ik de overtuiging dat u ook niet gelukkig bent met de situatie van de laatste jaren en ook wel inziet dat het zo niet langer kan. Wellicht dat deze beslissing ook een steuntje in de rug kan zijn om te proberen dit aan uw opdrachtgevers van het ministerie duidelijk te maken, al ben ik de eerste om te erkennen dat u het wat dat betreft (net als wij) momenteel ook niet zo getroffen heeft.

Ik blijf zoals altijd graag met u in gesprek om naar structurele oplossingen te zoeken. U weet mij en mijn kantoorgenoten te vinden.

Met vriendelijke groet,

Sander Janssen